

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(2276)

173. posiedzenie
Komisji Spraw Zagranicznych
w dniu 14 czerwca 2011 r.

VII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie Ustawy o Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpia (druk senacki nr 1245, druki sejmowe nr 4125, 4236).

(Początek posiedzenia o godzinie 16 minut 04)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Leon Kieres)

Przewodniczący Leon Kieres:

Otwieram sto siedemdziesiąte trzecie posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych.

Jest jeden punkt w porządku obrad –przypominam jednocześnie, że o godzinie 17.00 mamy kolejne posiedzenie, będziemy wtedy rozpatrywać dwie ratyfikacje, więc proszę o obecność – rozpatrzenie ustawy o Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpią; druk senacki nr 1245, druki sejmowe nr 4125 i 4236.

Witam zaproszonych gości: pana ministra Wojciecha Nowickiego i panią dyrektor Departamentu Prawnego Angelinę Sarotę z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, zastępcę dyrektora Ośrodka Studiów Wschodnich, pana Olafa Osicę, i zastępcę dyrektora Departamentu Wschodniego w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, panią Annę Kostrzewę. Dobrze.

Kto pierwszy referuje? MSZ czy kancelaria?

Pan minister Nowicki. Bardzo proszę.

**Podsekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
Wojciech Nowicki:**

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Ośrodek Studiów Wschodnich został utworzony w 1990 r. Jest wyspecjalizowaną instytucją ekspercką, zajmującą się prowadzeniem badań, studiów i analiz sytuacji politycznej, społecznej i gospodarczej na obszarze Europy Środkowej i Wschodniej, Rosji, Bałkanów, Kaukazu Południowego i Azji Centralnej. Ponadto ośrodek zajmuje się udzielaniem wsparcia informacyjnego i analitycznego dla administracji publicznej, promowaniem polskiej myśli analitycznej poza granicami kraju oraz upowszechnianiem w społeczeństwie wiedzy o tendencjach i zmianach w zakresie stosunków międzynarodowych.

Do 31 grudnia zeszłego roku ośrodek działał jako jednostka podległa ministrowi gospodarki. Pierwszy etap przekształceń prawnych i organizacyjnych ośrodka polegał na przeniesieniu go pod nadzór prezesa Rady Ministrów. To wiązało się również między innymi z doprecyzowaniem wymagań kompetencyjnych, zasad wyboru na stanowisko dyrektora oraz z wprowadzeniem organu nadzoru, rady ośrodka, która składa się nie tylko z przedstawicieli administracji rządowej, ale także z niezależnych od niej ekspertów.

Przyjęta przez Sejm, a obecnie będąca przedmiotem dzisiejszego posiedzenia i obrad Senatu ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o Ośrodku Studiów Wschodnich

---

im. Marka Karpią stanowi realizację drugiego etapu zmian podstaw prawnych i formuły funkcjonowania ośrodka, etapu niezbędnego z uwagi na fakt, że posiadany przez ośrodek status państwowej jednostki budżetowej powoduje, że możliwości jego działania są nadal prawnie ograniczone.

Proponowane zmiany mają na celu podkreślenie wagi i znaczenia prowadzonych przez ośrodek analiz i badań na rzecz administracji rządowej. W tym celu niezbędne jest przekształcenie ośrodka z jednostki budżetowej w państwową osobę prawną. Ustawa o OSW zakłada nadanie ośrodkowi osobowości prawnej, dzięki czemu możliwe będzie zagwarantowanie większej stabilności i niezależności ośrodka oraz zwiększenie prawnych możliwości jego działania, a jednocześnie zachowanie ścisłego jego powiązania z administracją i kontroli ze strony administracji państwowej, oraz podniesienie prestiżu ośrodka i zwiększenie jego międzynarodowej wiarygodności.

Zmiana statusu prawnego umożliwi ośrodkowi finansowanie zadań statutowych również ze źródeł innych niż budżet państwa, na przykład z pozyskiwanych środków unijnych czy też międzynarodowych programów badawczych, oraz z tytułu prowadzenia przez ośrodek działalności gospodarczej. W celu uniknięcia nadmiernego nakierowania aktywności ośrodka na prowadzenie działalności gospodarczej, co mogłoby zagrozić wykonywaniu jego zadań ustawowych, rząd proponuje wprowadzenie regulacji przewidującej, że przychody ośrodka z tytułu działalności gospodarczej nie mogą przekroczyć 20% sumy jego pozostałych przychodów.

Tworzenie w drodze ustawy państwowych jednostek organizacyjnych w celu wykonywania zadań należących do sfery publicznej zapewnia im trwałość i stabilność w realizacji zadań. Jest to też praktykowane w naszym systemie prawa, szczególnie w odniesieniu do tego typu instytucji. Przykładem niech będzie Państwowy Instytut Spraw Międzynarodowych, a ostatnio Centrum Polsko-Rosyjskiego Porozumienia i Dialogu.

Ponaddwuziestoletnia aktywna działalność ośrodka w powierzonym mu zakresie zadań jest dowodem na rosnące zapotrzebowanie administracji państwowej na efekty pracy ośrodka.

Godny podkreślenia jest fakt, że przedłożona ustawa została jednomyślnie przyjęta przez Sejm RP na posiedzeniu w dniu 9 czerwca: było 425 głosów za, nie było ani jednego głosu przeciw.

Dlatego też proszę wysoką komisję o przychylne i priorytetowe potraktowanie ustawy o Ośrodku Studiów Wschodnich. Dziękuję uprzejmie.

Przewodniczący Leon Kieres:

Dziękuję bardzo.
Proszę.

**Zastępca Dyrektora Departamentu Wschodniego
w Ministerstwie Spraw Zagranicznych
Anna Kostrzewa:**

Dziękuję bardzo.

Pan minister był uprzejmy przedstawić szeroką informację na temat potrzeby i celowości uchwalenia ustawy o Ośrodku Studiów Wschodnich. Ja reprezentuję Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Departament Wschodni. My w ogóle nie wyobrażamy

sobie funkcjonowania bez Ośrodka Studiów Wschodnich i, jak rozumiem, ten wachlarz możliwości, który przewiduje ustawa, i odpowiednie przekształcenia formalnoprawne będą służyły temu, żeby praca Ośrodka Studiów Wschodnich i współpraca z Ministerstwem Spraw Zagranicznych oraz z pozostałymi organami i jednostkami polskiej administracji publicznej i innymi instytucjami były lepsze i służyły nam zwłaszcza teraz, w tak ważnym dla nas momencie. Niebawem rozpoczyna się prezydencja, a z nią wiąże się kierunek wschodni, Partnerstwo Wschodnie i te priorytety, które sobie założyliśmy, a później będzie potrzeba kontynuacji tych zapoczątkowanych prac i realizacji celów. Jak rozumiemy, te przekształcenia określone w ustawie wpłyną na jakość pracy i funkcjonowania Ośrodka Studiów Wschodnich. Wydaje nam się również, że nadadzą mu pewną elastyczność i spowodują również bardziej, powiedziałabym, nowoczesne spojrzenie na to, w jaki sposób współpracować z już tutaj wspomnianą przez pana ministra Unią Europejską oraz pozostałymi licznymi organizacjami o charakterze międzynarodowym, celowo nie mówię: organizacjami międzynarodowymi. MSZ jak najbardziej popiera ustawę.

Przewodniczący Leon Kieres:

Dziękuję.

Pan dyrektor Olaf Osica. Proszę.

To oczywiście od pana zależy, czy skorzysta pan z możliwości wystąpienia.

Zastępca Dyrektora Ośrodka Studiów Wschodnich

Olaf Osica:

Dziękuję bardzo.

Nie będę przedłużał. Chciałbym tylko podziękować Wysokiej Izbie za zainteresowanie tematem i mam nadzieję, że ustawa spotka się też tu z dobrym przyjęciem, tak jak to miało miejsce w Sejmie.

Przewodniczący Leon Kieres:

Bardzo dziękuję.

Panie Mecenasiu?

Szymon Giderewicz. Bardzo proszę.

Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu

Szymon Giderewicz:

Dziękuję bardzo.

Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo!

W opinii biura ustawa nie budzi zasadniczych zastrzeżeń legislacyjnych. W przygotowanej opinii znalazły się jednak cztery uwagi szczegółowe.

Pierwsza z nich ma, naszym zdaniem, największy ciężar gatunkowy. Wydaje się konieczne przesądzenie o zakresie stosowania art. 11 ustawy, który formułuje wymagania, jakie powinien spełniać członek rady Ośrodka Studiów Wschodnich. Zgodnie z tym artykułem członkiem rady ośrodka może być osoba, która posiada obywatelstwo

polskie, wyróżnia się wiedzą i doświadczeniem zawodowym, nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądowym oraz cieszy się nieposzlakowaną opinią. Tymczasem zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 4 ustawy w skład rady ośrodka wchodzi cztery osoby spełniające wymogi, o których mowa w art. 11 pkt 2. Czy oznacza to zatem, że osoby te nie muszą spełniać wymogów z art. 11 pkt 1, 3 i 4? Takie rozwiązanie wydaje się absurdalne. Intencją ustawodawcy mogło być objęcie wymogiem posiadania doświadczenia zawodowego tylko członków kadencyjnych rady, i taki wariant zakłada propozycja poprawek zawarta w drugim członie alternatywy z pkt 1 uwag szczegółowych, lub też intencją ustawodawcy mogło być objęcie wszystkich członków rady wszystkimi warunkami z art. 11 i w tej sytuacji odpowiednia propozycja poprawek to propozycja z pkt 1 uwag szczegółowych z pierwszego członu alternatywy.

Kolejne...

Przewodniczący Leon Kieres:

Po kolei. Odniesiemy się najpierw do tej poprawki, a później do następnych.

Może zapytam najpierw przedstawicieli rządu lub ewentualnie pana dyrektora o ocenę tej propozycji.

**Podsekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
Wojciech Nowicki:**

Jak najbardziej zgadzamy się, że uwaga jest słuszna. To znaczy, może nie zgadzamy się z tym, że to jest absurdalne, bo to bardziej wynikało może...

(Przewodniczący Leon Kieres: Zbyt radykalne sformułowanie.)

Ale absolutnie słuszna uwaga, że... Tak jest. To powinno dotyczyć wszystkich i wszystkie te warunki wszyscy powinni spełniać. Absolutnie tak.

Przewodniczący Leon Kieres:

Czyli skreślamy w art. 9 ust. 2 pkt 4 sformułowanie „o których mowa w art. 11”... Tak?

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Szymon Giderewicz:**

Nadajemy nowe brzmienie pktowi 4: „Cztery osoby powołane na okres kadencji”.

Przewodniczący Leon Kieres:

Dobrze, jasne.

Czy członkowie komisji chcieliby się odnieść do tej poprawki?

Ja przejmuję tę poprawkę.

Kolejna poprawka.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Szymon Giderewicz:**

Kolejna poprawka zakłada skreślenie normatywnie zbędnego fragmentu przepisu stanowiącego, że do pracowników ośrodka stosuje się przepisy kodeksu pracy.

Przewodniczący Leon Kieres:

Znaczą art. 12 ust. 3, tak?

Bo się stosuje, jak rozumiem? Tak jest. Superfluum.

Czy ktoś z państwa chciałby zająć stanowisko w tej sprawie? Nie.

Ja przejmuję tę poprawkę.

Później będziemy głosować, jak już otworzę dyskusję.

Kolejna poprawka.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Szymon Giderewicz:**

Kolejna propozycja poprawki, z pktu 3 opinii, zakłada jednoznaczne przesądzenie, że możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez ośrodek dotyczy tylko tej działalności, która mieści się w zakresie zadań ośrodka. Przy obecnym brzmieniu przepisów możliwa byłaby interpretacja, zgodnie z którą ośrodek może prowadzić każdą działalność gospodarczą, ograniczoną jedynie limitem 20% sumy przychodów z pozostałych źródeł.

Przewodniczący Leon Kieres:

Co na to przedstawiciel rządu?

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Zgoda?

**Podsekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
Wojciech Nowicki:**

Tak, tak, jak najbardziej zgoda.

Przewodniczący Leon Kieres:

Dziękuję.

Przejmuję tę poprawkę.

Czwarta poprawka?

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Szymon Giderewicz:**

Propozycja poprawki o charakterze redakcyjnym, uwzględniająca, że premier powołuje, a nie wybiera członków rady.

Przewodniczący Leon Kieres:

To jest chyba poprawka legislacyjna.
Przejmuję tę poprawkę.
Otwieram dyskusję.
Proszę bardzo, pan marszałek Cimoszewicz.

Senator Włodzimierz Cimoszewicz:

Piętnaście lat temu, czyli już dość dawno – rozumiem, że wiele się mogło zmienić także w otoczeniu funkcjonowania tego ośrodka – wtedy, gdy reformowano centrum rządu, jednym z elementów planu było usamodzielnienie ośrodka i wyprowadzenie go z resortu gospodarki, powstającego wtedy w takiej formie. Pamiętam swoją rozmowę z Markiem Karpiem, który przyszedł do mnie interweniować, żeby tego nie robić. Zwracał się wtedy, apelował wtedy o to, żeby ośrodek pozostał w obrębie resortu gospodarki, żeby między innymi jego związki z MSZ nie ulegały zmianie, żeby zachował podkreślaną na zewnątrz niezależność, jako ośrodek badawczy i dostarczający ekspertyz całemu rządowi. Skoro w tej chwili jest taka propozycja, jaką widzimy przed sobą, rozumiem, że ta filozofia już nie obowiązuje. Chciałbym uzyskać ewentualne potwierdzenie. Potem będę miał jeszcze jedną sprawę.

Przewodniczący Leon Kieres:

Tak jest. Dobrze.

Zgodnie z art. 1 to prezes Rady Ministrów jest w tej chwili organem, który, delikatnie mówiąc, będzie nadawał przez nadawanie statut między innymi ton działalności ośrodka.

Ale bardzo proszę pana ministra czy panią dyrektor...
Bardzo proszę.

**Dyrektor Departamentu Prawnego
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
Angelina Sarota:**

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Zamiarem i intencją wnioskodawcy i rządu jest zwiększenie niezależności ośrodka w stosunku do tego, co ośrodek może robić i w jakim zakresie może działać teraz jako jednostka budżetowa, a będąc jednostką budżetową, ośrodek cały czas znajduje się w budżecie jakiegoś działu. Do 1 stycznia było to Ministerstwo Gospodarki, a od 1 stycznia, w tej chwili jest to kancelaria premiera. Nadanie osobowości prawnej zmierza do większego uniezależnienia ośrodka od administracji w ogóle.

Senator Włodzimierz Cimoszewicz:

Ośrodek to akceptuje, tak? Ośrodek tego chce?

Przewodniczący Leon Kieres:

Pan Osica? Pan dyrektor Osica?

**Zastępca Dyrektora Ośrodka Studiów Wschodnich
Olaf Osica:**

Jak najbardziej, dlatego że też zmieniły się czasy: żeby być partnerem innych instytucji, jest nam to potrzebne.

Przewodniczący Leon Kieres:

Dziękuję.

Przechodzimy do głosowania. Ponieważ nie ma już głosów w dyskusji, zamykam ją i głosujemy najpierw nad czterema poprawkami.

Proszę pana Szymona Giderewicza o krótkie referowanie i przypomnienie nam każdej z nich.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Szymon Giderewicz:**

Poprawka pierwsza zakłada jednoznaczne określenie, że niekadencyjni członkowie rady muszą spełnić wymóg doświadczenia zawodowego, czyli że wszyscy członkowie rady muszą spełniać wszystkie wymogi z art. 11 ustawy.

Przewodniczący Leon Kieres:

Tak jest. Dziękuję.

Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (4)

Dziękuję bardzo. Jednogłośnie za.

Poprawka druga.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Szymon Giderewicz:**

Skreśla normatywnie zbędny fragment przepisu.

Przewodniczący Leon Kieres:

Dziękuję.

Czy są głosy w dyskusji? Nie ma.

Kto jest za? (4)

Jednogłośnie za.

Poprawka trzecia.

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Szymon Giderewicz:**

Jednoznacznie przesądza, że możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez ośrodek dotyczy tylko tej działalności, która mieści się w zakresie zadań ośrodka.

Przewodniczący Leon Kieres:

Dziękuję.

Kto jest za? (4)

Jednogłośnie za.

I poprawka czwarta, legislacyjna.

Kto jest za tą poprawką? (4)

Jednogłośnie za.

Głosujemy teraz nad całym projektem uchwały.

Kto jest za przyjęciem uchwały rekomendującej Wysokiej Izbie przyjęcie ustawy o Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpią? (4)

Jednogłośnie za.

Sprawozdawcą będzie przewodniczący komisji, jeśli nie ma innych wniosków, zgłoszeń. Nie ma.

Dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie.

Dziękuję zaproszonym gościom.

Dziękuję państwu bardzo. Do widzenia.

(Koniec posiedzenia o godzinie 16 minut 27)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 3 egz.

ISSN 1643-2851